

Ručná manipulácia

Mnoho činností v lesníctve zahŕňa ručnú manipuláciu, ako napríklad ručné zdvíhanie, prekladanie, nakladanie, skladaie a ukladanie dreva, náčinia, prenosných pracovných strojov a zariadení a pod.. Tieto činnosti, dlhé státie a pohyby v náročných terénoch môžu zapríčiniť bolesť chrbtice a kĺbov, zatiaľ čo prudké a opakujúce sa činnosti a zlý postoj či poloha pri práci môžu sprevádzať poškodenia končatín.

- Určte technológiu, kde sa dá predísť zdvíhaniu a prenášaniam,
- používajte stroje a zariadenia, ktoré nahrádzajú ťažkú telesnú prácu a použite mechanické prostriedky všade tam, kde je to možné,
- pri zdvíhaní a prenášaní držte bremeno čo najbližšie k telu,
- materiál ukladajte bezpečne.

Hluk, vibrácie, prach, škodlivé látky

Práca v hlučnom a prašnom prostredí, pri súčasnom výskyte škodlivých látok (výfukové plyny) a vibrácií, ktoré spôsobujú používané stroje, môže pri dlhotrvajúcom pôsobení poškodiť zdravie.

- Prácu za uvedených podmienok môžu vykonávať len zdravotne spôsobilí zamestnanci,
- pričom musia používať prostriedky s ochrannými účinkami na ochranu sluchu, dýchacích ciest a rúk chrániacich proti vibráciám.

Nadmerná tepelná záťaž, nadmerná záťaž chladom a fyzickým zaťažením

Nadmerné zaťaženie tela pôsobením prírodných podmienok, ako napr. horúčavami v letnom období zimou a zrážkami v chladom období roka a prácou v ťažkom teréne môže zapríčiniť zdravotné problémy.

- Vykonajte opatrenia na zlepšenie pracovného prostredia ako vetranie, úprava vzduchu, ochladzovanie, klimatizácia alebo lokálne chladenie vzduchu, v priestoroch, kde sa vykonáva skladovanie a spracovanie dreva,
- stanovte technologické postupy pri ktorých je možná zmena pracovného prostredia počas zmeny s ohľadom aj na zmenu podmienok (zima, teplo, dážď) v ktorých

sa práca vykonáva, resp. stanovte technologické postupy tak, aby počas zmeny zamestnanci striedali rôzne druhy prác, napr. prácu s motorovou pílou striedať s prácou pri uhadzovaní haluziny a pod. a stanovte oddychový čas počas zmeny nevyhnutne potrebný na regeneráciu fyzických schopností,

- overujte zdravotnú spôsobilosť aj na prácu za daných podmienok,
- zabezpečte pravidelný prísun tekutín, zabezpečte zdroj tepla a možnosť na oddych v suchom prostredí (maringotka),
- používajte ochranné osobné prostriedky ktoré chránia proti zisteným druhom ohrození.

Nebezpečenstvo požiaru

Požiar môže byť zapríčinený použitím a horľavých látok, ako napr. pohonné hmoty a mazadlá, otvorený oheň na voľnom priestranstve alebo v maringotke a pod..

- Všetky elektrické a plynové zariadenia v priestoroch, kde sa drevo skladuje a spracováva udržiavajte v bezchybnom stave a pravidelne ich kontrolujte,
- vykonávajte pravidelnú údržbu strojov a zariadení,
- v suchom období roka rešpektujte pokyny zodpovedných osôb pre používanie otvoreného ohňa v lese,
- správne vyznačte požiarne schodisko a únikové východy a udržiavajte ich bez prekážok v priestoroch kde sa drevo skladuje a spracováva,
- zabezpečte vhodné požiarne prístroje a pravidelne ich kontrolujte,
- nainštalujte protipožiarne zariadenie v priestoroch kde sa drevo skladuje a spracováva,
- vyškoľte svojich zamestnancov z predpisov o protipožiarnej ochrane.

Nebezpečenstvá a ohrozenia vyplývajúce z používaných pracovných postupov a technológií

Práce v lese a práce pri výkone obdobných prác za používania lesníckych strojov, zariadení a technológií obsahujú množstvo zjavných a skrytých ohrození. Práca je vykonávaná za zložitých prírodných podmienok ktoré sa môžu zmeniť v rýchlom slede viackrát za sebou, čím vyvolávajú potre-

bu okamžitej zmeny technológie, schopnosť správne situáciu vyhodnotiť a vyvodiť príslušné opatrenia.

- Technologické protokoly a prevádzkové poriadky musia obsahovať pokyny pre postup pri náhlej zmene prírodných podmienok,
- musí byť vykonávaná stála kontrola
- zo strany zodpovedných osôb na overenie správnosti stanovených technologických postupov a kontrola ich dodržiavania,
- práce musia byť vykonávané
- v súlade s technologickým protokolom alebo s prevádzkovým poriadkom.

V prípade, ak máte otázky, neváhajte a kontaktujte príslušný inšpektorát práce, kde Vám radi poskytnú bezplatné poradenstvo k problematike týkajúcej sa BOZP a pracovnoprávných vzťahov.

Kontakty na inšpektoráty nájdete na webovej stránke www.nip.sk

Národný inšpektorát práce

PRAVIDLÁ DOBREJ PRAXE

BOZP v lesníctve

Inšpektorát práce Nitra, odd. BOZP

Autor: Ing. Gabriel Gubrica
E-mail: gabriel.gubrica@nr.ip.gov.sk
Tel.: 037/693 38 47
0907 904 815

September 2011

Úvod

Predkladaný leták je vydávaný na pomoc zamestnávateľom podnikajúcim v odvetví lesníckych činností a obdobných činností, kde sa používajú lesnícke stroje.

Obsahuje informácie, ktoré pomôžu pochopiť hlavné znaky, ktorými sa toto odvetvie líši od ostatných pracovných činností, jeho špecifiká, riziká práce a dá návod na ich elimináciu.

Povinnosti zamestnávateľa

Zamestnávateľ je povinný vykonať opatrenia so zreteľom na všetky okolnosti týkajúce sa práce v súlade s právnymi predpismi. Je povinný zlepšovať pracovné podmienky, zisťovať nebezpečenstvá a ohrozenia a komplexne posudzovať riziko pri práci, stres nevymáhajúc. Musí prijať preventívne opatrenia na zníženie rizika, oboznámiť zamestnancov so zásadami bezpečnej práce a bezpečného správania na pracovisku a umožniť zamestnancom vyjadrovať sa k problematike týkajúcej sa BOZP.

Práva a povinnosti zamestnancov

Zamestnanci majú právo na bezpečné a zdravé pracovisko a poskytnutie informácií, týkajúcich sa všetkých aspektov BOZP s ohľadom na nimi vykonávanú prácu. Sú povinní dodržiavať bezpečnostné predpisy, s ktorými boli preukázateľne oboznámení a zásady bezpečnej práce, ktoré v danom odvetví možno zhrnúť do všeobecných bodov uvedených v nasledujúcom odseku:

Desatoro zásad bezpečnej práce v odvetví lesníctva

- Dbajte o vlastnú bezpečnosť, starajte sa o svoje zdravie a tiež o bezpečnosť osôb, ktorých sa dotýka vaše jednanie.
- Pracujte len s bezpečným zariadením a vykonávajte len tie činnosti, na ktoré máte kvalifikačné predpoklady a zdravotnú spôsobilosť.
- Dodržiavajte požiadavky BOZP a zásady bezpečného správania na pracovisku.
- Dodržiavajte stanovené pracovné a technologické postupy uvedené v technologických protokoloch, prevádzkových poriadkoch a pokynoch.
- Pri práci používajte osobné ochranné pracovné prostriedky, ktoré Vás chránia proti účinkom zistených ohrození.
- Neotvárajte ochranné kryty pohybujuúcich sa častí používaných strojných zariadení počas jeho chodu, nevyraďujte z činnosti ochranné zariadenia.
- Akékoľvek zásahy do strojov a zariadení vykonávajte len po vypnutí stroja, resp. pri odpojení od elektrického zdroja.
- Nikdy nevykonávajte čistenie strojov a zariadení, ktoré sú v prevádzke resp. sú pripojené do elektrickej siete. Používané strojné a iné zariadenia udržiavajte v stave v bezpečnom prevádzkyschopnom stave.
- Informujte sa o návodoch a prevádzkových pokynoch na používanie a údržbu používaných technických prostriedkov, o prírodných podmienkach kde budete prácu vykonávať, ako napr. sklon terénu, drevinové zloženie, výskyt ohrozujúcich faktorov (napr. poškodených stromov, výmoloň, skalných zrázov, turistických chodníčkov, zväžnic, ciest a pod.) rešpektujte ich a realizujte potrebné bezpečnostné opatrenia k ochrane zdravia.
- Pravidelne sa zúčastňujte na školeniach BOZP a určených lekárskech prehliadok, doplňujte a rozširujte svoje vedomosti smerujúce k ochrane vášho zdravia.
- Upozornite svojho nadriadeného na všetky nedostatky na pracovisku, ktoré by mohli ohroziť vaše zdravie a bezpečnosť práce.

Najčastejšie nebezpečenstvá a ohrozenia a ako ich znížiť:

- pošmyknutia, zakopnutia a pády
- používanie ostrých nástrojov (pílová reťaz, sekera, kálač a pod.)
- popáleniny od horúcich častí používaných strojov a zariadení
- ručná manipulácia s drevom a používanými pracovnými prostriedkami
- hluk, vibrácie, prach, škodlivé látky ako napr. výfukové plyny, a pod.
- nadmerná tepelná záťaž, nadmerná záťaž chladom, nadmerné fyzické zaťaženie
- nebezpečenstvo požiariu.
- Nebezpečenstvá a ohrozenia vyplývajúce z používaných pracovných postupov a technológií

Pošmyknutia, zakopnutia a pády

sa môžu výrazne znížiť prijatím jednoduchých opatrení:

- Zabezpečte správnu údržbu na pracovisku a v priestoroch kadiaľ sa chodí a udržiavajte tieto priestory voľné a bez prekážok a pri výkone prác v lese venujte pozornosť príprave pracoviska, napr. vyčistením okolia rúbaného stromu a pravidelnému odpratávaniu ťažobného odpadu
- používajte vhodnú obuv
- zaistite vhodné osvetlenie a zábradlia vo výrobných priestoroch na skladovanie a spracovanie dreva a pri práci v lese počítajte s vplyvom poveternostných podmienok na kvalitu terénu, svetelných podmienok a pod.
- rešpektujte pokyny uvedené v technologických protokoloch, prevádzkových poriadkoch a príkazy nadriadených zamestnancov.

Možnosti ako obmedziť ohrozenia popálením

- oboznámte zamestnancov s bezpečnou manipuláciou s horúcimi časťami používaných strojov a zariadení – nemanipulovať s nimi do vychladnutia

Používanie ostrých nástrojov

Častou príčinou úrazov pri lesnej práci sú poranenia, ktoré vznikajú pri používaní alebo údržbe nástrojov ako sú napr. pílová reťaz, sekera, kálač a pod.

- Pri výmene, ostrení a údržbe pílových reťazí alebo iných rezných nástrojov venujte náležitú pozornosť vykonávanej práci,
- používajte ostré a riadne upevnené rezné nástroje,
- majte používané stroje a zariadenia v bezpečnom stave, u motorových píl majte správne nastavený voľnobeh motora a bezpečnostnej brzdy,
- školte zamestnancov ako bezpečne používať pridelené stroje a zariadenia,
- zaistite, aby všetky používané stroje mali ochranné zariadenia a aby ich zamestnanci používali.

